

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง

CREATIVE THINKING OF YOUNG CHILDREN ACQUIRED THROUGH BANANA LEAF ART ACTIVITIES

ชลธิชา ชิวปรีชา¹, ดร.พัฒนา ชัชพงษ์²

Chonticha Chewpreecha¹, Dr.Patana Chutpong²

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านดอนสง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 21 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากใบตองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการวาดภาพ TCT-DP (Test of Creative Thinking–Drawing Production) ของเยลเลน และเออร์บัน (Jellen; & Urban. 1986) แบบแผนการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ The One–Group Pretest–Posttest Design สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test สำหรับ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากใบตองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย กิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ABSTRACT

The purpose of this study was to compare creative thinking of young children before and after acquired through banana leaf art activities. The 21 subjects were boys and girls age 5-6 years, who in Kindergarten II, first semester, academic year 2010 of Bandonsanga School, Prachaupkirikun Education Area Service 1. The purposive sampling was used to select subjects. The experiment was carried by the researcher for 8 weeks, 3 days per week, 30 minutes a day

The research instruments consisted of Banana Leaf Art Activities Plan and Creative Thinking-Drawing Production Test of Jellen and Urban (1986) It was One-Group Pretest-Post test Design. The data was analyzed by t-test for dependent samples.

The result shown that creative thinking of young children after acquiring in banana leaf art activities was significantly higher than before at .01 level.

Keywords : Creative Thinking Young Children Banana Leaf Activities

บทนำ

ปัจจุบันสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและเด็ก ทำให้เด็กขาดโอกาสการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายควรตระหนักถึงปัญหา และเฝ้าระวังช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปีโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนจะต้องได้ทดลองปฏิบัติ ค้นคว้าและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการความพร้อมในทุกด้าน สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยกำลังเจริญเติบโต ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งมีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่นๆ และเป็น

ปัจจัยที่จำเป็นยิ่งในการส่งเสริมความก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศใดก็ตามที่สามารถแสวงหาพัฒนาและดึงเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของประชากรในประเทศออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากเท่าใดยิ่งมีโอกาสพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้มากเท่านั้น(อารีพันธ์มณี. 2537:5) บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงและสามารถนำความคิดสร้างสรรค์นั้นมาทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์อย่างมากมาย ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญ อดทนและยืนหยัดในความคิด เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้นำของสังคมสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ของตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นลักษณะการคิดที่มีคุณค่าต่อสังคมและบุคคลอย่างยิ่ง ประเทศไทยจึงได้กำหนดให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ หากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อเนื่องเป็นลำดับก็เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคง

สำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในวัยต่อมา (เยาวยา เดชะคุปต์. 2542: 86) ตามทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson) วัย 3-6 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กถูกจำกัดควบคุมการคิดและการกระทำ เด็กก็จะรู้สึกอายและไม่กล้าทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองซึ่งจะมีผลเสียต่อการพัฒนาขั้นต่อไป ริชาร์ดและนอร์แมน (Richard; & Norman. 1977: 199-202) จากการศึกษาของโลเวนเฟลและบริทเทน (Lowenfeld; & Brittain. 1987: 76) พบว่าพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะมีสูงมาก ตั้งแต่อายุ 4 ปีขึ้นไป เด็กในวันนี้จะเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็น และจินตนาการแต่เมื่อเข้าอายุ 8-9 ปี พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะลดต่ำลง และจะลดต่ำลงอีกช่วงหนึ่ง ประมาณอายุ 13-14 ปี ซึ่งหากเด็กได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กในวัยแรกๆ จะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้มีการพัฒนาเป็นอย่างดีคุณภาพของเด็กก็จะดีในอนาคต การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัยเท่าใดก็ยิ่งจะมีผลดีขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะในช่วงก่อนวัยเรียนหรือช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง (อารี พันธุ์มณี. 2537: 6; อ้างอิงจากTorrance. 1965) ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก โดยให้มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาติดต่อกันถึงขั้นระดับสูง โดยไม่ถูกบั่นทอนให้ลดลง (วรภรณ์ รักวิชัย. 2535: 160-161) ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กกำลังพัฒนา หากช่วงนี้ได้รับการพัฒนา หรือการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และต่อเนื่องกันเป็นลำดับ เท่ากับเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยต่อมา

และความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอนฝึกฝน และฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง และยิ่งส่งเสริมให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าใด ก็ยิ่งเป็นผลดีมากขึ้นเท่านี้การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่นการจัดกิจกรรมประสบการณ์การสอน การฝึกฝน การทำกิจกรรมศิลปะการวาดภาพ การให้เด็กฟังนิทานการเล่นเกม การฟังเพลง ปริศนาทายคำ การตั้งคำถามให้เด็กคิดคำตอบหลายๆ ทาง การให้เด็กเล่นของเล่นอย่างอิสระ เป็นต้น หลักการสำคัญของวิธีการเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด จินตนาการและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง

กิจกรรมศิลปะมีบทบาทเด่นชัดในการส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก (เลิศ อำนันทนะ. 2529: 134) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ (อารี พันธุ์มณี. 2537: 127) เสนอว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี กิจกรรมศิลปะไม่ใช่สิ่งที่ส่งเสริมเพียงแค่การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตาและการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจจะมีเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป เช่นเดียวกับ (วรภรณ์ รักวิชัย. 2525: 62) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ว่าเหมือนกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ไป แตกต่างตรงที่กิจกรรมสร้างสรรค์นั้นเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะฝึกให้เด็กได้แสดงออกอย่างผู้ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ไม่มีการบังคับให้เด็กทำ แต่เป็นกิจกรรมเสรีที่เด็กทุกคนสามารถจะทำได้เมื่อตนเกิดความต้องการพอใจและสนใจ ดังเช่น การนำวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เศษวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ มาใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเช่น ปะตอง เชือกกล้วย ก้านกล้วย เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่

การสังเกตที่มาของวัสดุ การเลือกใช้วัสดุที่ตนเองสนใจ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ส่งเสริมให้เด็ก ประดิษฐ์สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ด้วยใบตอง ตามจินตนาการ ของตนเอง และเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถรับรู้ถึง ขั้นตอนการสร้างผลงานซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และ สามารถพัฒนาผลงานอย่างสร้างสรรค์ได้การและทำให้ เด็กได้รับความสนุกสนาน เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะจากใบตองจึงเป็นกิจกรรมที่เป็นการ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

จากความสำคัญและสภาพของปัญหา ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการทำ กิจกรรมศิลปะด้วยใบตองสามารถทำให้เด็กเกิดจินตนาการและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ซึ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดและพัฒนารูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการ ทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทำกิจกรรมศิลปะด้วย ใบตอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาประจำบริเวณศรีจันทร์ เขต 1 จำนวน 131 โรงเรียน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านดอนสง่า อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจำบริเวณศรีจันทร์ เขต 1 จำนวน 21 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำ วิจัยโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 21คนซึ่งได้มาโดย วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยพบครูประจำชั้นของห้อง ที่ทำการทดลองเพื่อชี้แจงรูปแบบงานวิจัยและขอความร่วมมือ โดยก่อนทำการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ ความคิดสร้างสรรค์กับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจ ให้คะแนน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดย ทดลองสัปดาห์ละ 3 วันวันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 09.30-10.00 น. วันจันทร์ พุธ ศุกร์ จนถึงสิ้นสุดการ ทดลองพร้อมทั้งทำการทดสอบความคิดสร้างสรรค์หลัง การทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้จากการ ทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองผู้วิจัยใช้ เครื่องมือในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง
จำนวน 24 แผน

2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการ
วาดภาพ TCT-DP (Test of Creative Thinking–Drawing
Production) ของเยลเลน และเฮอร์บัน (Jellen; & Urban.
1986)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแผนกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง

การสร้างแผนกิจกรรมศิลปะด้วย
ใบตอง เริ่มจากดำเนินการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำผลที่ได้จากการศึกษามา
วิเคราะห์จัดทำแผนการจัดกิจกรรมโดยมีกรอบของ
รายละเอียด คือ ชื่อกิจกรรม จุดมุ่งหมายของการทำ
กิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ วัสดุที่ใช้ใน
การทำกิจกรรม ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมประเมินผล
นำแผนกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอ
ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน
ของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ที่มีความคิดเห็นตรงกัน
ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองให้
เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำแผน
กิจกรรมศิลปะด้วยใบตองที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลอง
(Try Out) กับเด็กนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อ
ปรับปรุงสื่อ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ให้เหมาะสม
กับเวลาที่กำหนดแล้วนำแผนกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง
ที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการ
ทดลอง

**แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการ
วาดภาพ TCT-DP (The Test for Creative Thinking–
Drawing Production)**

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
การใช้แบบทดสอบจากเอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับ
แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลน และเฮอร์บัน
(Jellen; & Urban. 1986) ศึกษาวิธีการใช้แบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพ หรือเรียกว่า
แบบทดสอบ ทีซีที-ดีพี (TCT–DP : Test for Creative
Thinking–Drawing Producing) โดยศึกษาวิธีการใช้
แบบทดสอบและเกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้วิจัยขอ
คำแนะนำ ผีฝนและเรียนรู้ในการตรวจให้คะแนนเป็น
เวลา 2 สัปดาห์จากผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.กรภัศสร อินทรบำรุง
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณ ไชยะธน
อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความชำนาญในการใช้
แบบทดสอบ และหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจของ
ผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน พบว่า ค่าความเชื่อมั่น
ในการตรวจระหว่างผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญมีค่าความ
เชื่อมั่น .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วย
วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน (ล้วน สายยศ; และอังคณา
สายยศ. 2538: 73)

1.1 คะแนนเฉลี่ย

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของผู้ตรวจให้คะแนน

สถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนนความคิดโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 173)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test

for Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 104)

4. การแปลผลระดับคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของแยมเลนและเจอร์บัน (Jellen & Urban) โดยในการแปลผลคะแนนดิบความคิดสร้างสรรค์โดยรวม ใช้เกณฑ์ ดังนี้ (อนินทิตา โปษะภุษณะ. 2535)

.ความคิดสร้างสรรค์โดยรวม (72 คะแนน)

ระดับสูง	มีคะแนนตั้งแต่ 48 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	มีคะแนนตั้งแต่ 24 - 47
ระดับต่ำ	มีคะแนนต่ำกว่า 24

และแปรผลความคิดสร้างสรรค์รายด้าน ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ด้านความคิดริเริ่ม (12 คะแนน)

ระดับสูง	มีคะแนนตั้งแต่ 9 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	มีคะแนนตั้งแต่ 5 - 8
ระดับต่ำ	มีคะแนนต่ำกว่า 5

ด้านความคิดคล่องแคล่ว (6 คะแนน)

ระดับสูง	มีคะแนนตั้งแต่ 3 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	มีคะแนนตั้งแต่ 3 - 4
ระดับต่ำ	มีคะแนนต่ำกว่า 2

ด้านความคิดยืดหยุ่น (24 คะแนน)

ระดับสูง	มีคะแนนตั้งแต่ 17 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	มีคะแนนตั้งแต่ 9 -16
ระดับต่ำ	มีคะแนนต่ำกว่า 8

ด้านความคิดละเอียดลออ (30 คะแนน)

ระดับสูง	มีคะแนนตั้งแต่ 21 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	มีคะแนนตั้งแต่ 11 -20
ระดับต่ำ	มีคะแนนต่ำกว่า 10

สรุปผลการวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		\bar{D}	SD	t
	\bar{X}	S	\bar{X}	S			
1.ความคิดริเริ่ม	2.00	1.30	5.33	1.06	3.33	0.91	16.73**
2.ความคิดคล่องแคล่ว	0.86	0.85	2.19	0.68	1.33	1.01	6.01**
3.ความคิดยืดหยุ่น	2.90	1.33	10.19	1.69	7.28	1.64	20.21**
4.ความคิดละเอียดลออ	10.14	3.56	20.62	3.74	10.47	1.88	25.43**
รวม	15.90	7.04	38.33	7.17	22.41	0.83	27.65**

จากผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นนั้น มีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม คือ การจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง เนื่องจากในการปฏิบัติกิจกรรมนี้ เด็กมีโอกาสได้เลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมที่หลากหลายอย่างอิสระ เช่น ใบตองสด ใบตองแห้ง ก้านกล้วย เชือกกล้วย ตามความคิดและจินตนาการ เด็กได้เรียนรู้ได้ลงมือปฏิบัติฝึกฝนและพัฒนางานศิลปะของเด็กที่ไม่ซ้ำแบบใคร ทำให้เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งนำประสบการณ์เดิมมาผสมผสานกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก จึงได้ผลงานที่ออกมามีความแปลกใหม่ รวมถึงเด็กได้ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบเนื่องจากการปฏิบัติบ่อยครั้ง จึงเกิดความคล่องแคล่ว ความรวดเร็วและความชำนาญในการทำงาน ทำให้มีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์

สูงขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (ทิวต์ธ นกบิน 2542: 13 ;อ้างอิงจาก Torrance. 1964) ที่กล่าวว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อเห็นและเข้าใจ จะรวบรวมประสบการณ์และข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อแสวงหาวิธีใหม่ๆ การที่เด็กได้เลือกอุปกรณ์อย่างอิสระและคิดรูปแบบของงาน การลงมือปฏิบัติ ค้นหาคำตอบด้วยตนเองนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติบ่อยครั้งทำให้ได้ผลงานที่แปลกใหม่ออกมาสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรีแพร จันทราภิรมย์ (ศรีแพร จันทราภิรมย์.2550:บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เปลือกข้าวโพดก่อนและหลังการทดลอง พบว่าหลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เปลือกข้าวโพด เด็กมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ในการทำงานศิลปะด้วยใบตอง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานตามจินตนาการซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2. การจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เด็กสามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ ของตนเองผ่านการทำงานศิลปะที่

หลากหลาย เช่น การฉีก การตัด การประดิษฐ์ ดังที่ (พีระพงษ์ กุลไพศาล. 2533 : 9). กล่าวไว้ว่า กิจกรรมศิลปะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการได้ดี การที่เด็กวาดภาพสักภาพก็เป็นเครื่องพิสูจน์แล้วว่า เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยในช่วง 6 ปีแรกเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูงและศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์กำลังพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นระยะที่มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าหากให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การทำกิจกรรมศิลปะจากใบตองสามารถทำได้หลากหลาย แล้วแต่เด็กจะเลือกวัสดุที่ตนเองชอบมาสร้างผลงานที่แปลกใหม่ มีความหลากหลาย มีรายละเอียดในชิ้นงานแต่ละชิ้น รวมถึงความคล่องแคล่วในการทำงาน ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองอยู่เป็นประจำ โดยเน้นให้เด็กเกิดการคิดค้นผลงานที่แปลกใหม่ด้วยตนเองมีการนำเสนอผลงานทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ พัฒนาการเหล่านี้เป็นพัฒนาการด้านต่างๆ ของความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ (มุสตี กุญอินทร์. 2526 : 73) กล่าวว่าความสามารถในการสร้างสรรค์นั้นนับเป็นความสามารถที่มีคุณค่าต่อผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เองด้วย เพราะการสร้างผลงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งขึ้นมาทำให้ผู้ที่สร้างสรรค์มีความพอใจ และมีความสุข เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และ กิจกรรมศิลปะจากใบตอง ยังช่วยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เป็นธรรมชาติ โดยเด็กสามารถหยิบอุปกรณ์ที่เตรียมไว้โดยเป็นสื่อวัสดุธรรมชาติ หาง่าย ราคาถูก และสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลายในการทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองทำให้เกิดชิ้นงานที่แปลกใหม่ สอดคล้องกับ (วารุณี นวลจันทร์ 2539: 78) ได้ศึกษาการวิจัยการจัด

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติและ (วราคณา กัน-ประชา 2548 : 65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือมีความคิดสร้างสรรค์ทั้งโดยรวมและรายด้านหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) กล่าวว่ามนุษย์ ทุกคนจะต้องมีความต้องการแสวงหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับตนเองโดยเด็กจะนำมาสร้างผลงานที่แปลกใหม่ มาใช้ได้ตามจินตนาการของตนเอง เด็กจะได้คิดและวางแผนในการทำชิ้นงานที่ออกมาในแต่ละชิ้นมาสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอนและความสนใจของตนเอง ทำให้เด็กได้ฝึกทำกิจกรรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองเป็นกิจกรรมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีส่วนทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

3. กิจกรรมศิลปะด้วยใบตองเป็นกิจกรรมเสรีเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวัสดุ อุปกรณ์ นำมาทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลงานที่แปลกใหม่ หลากหลาย มีความละเอียดลออและความคล่องแคล่วในการทำงาน ให้เด็กรู้จัก การสังเกต การวางแผน การตัดสินใจ ทั้งเกิดทักษะด้านจินตนาการไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติกิจกรรมทำให้สมองซีกขวาที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ความคิดแปลกใหม่พัฒนา สอดคล้องกับกิลฟอร์ด (Guilford) กล่าวไว้ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองที่มีอยู่ในนี้ทุกคน ความคิดสร้างสรรค์เป็น

ความคิด อเนกนัย คิดได้หลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม (อาวี รังสินันท์. 2532 : 3; อ้างอิงจาก Guilford 1950) และ (สุชาติ นทีตานนท์. 2550). พบว่าลักษณะต่างๆ ที่กล่าวมานั้นมีอยู่ในตัวบุคคลแต่จะเกิดขึ้นมาอย่างน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าต่างๆ หากได้รับการส่งเสริม ฝึกฝนอย่างถูกวิธีก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดลักษณะองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี โดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ในด้านความริเริ่ม ความยืดหยุ่น ความละเอียดลออ ความไวต่อปัญหา การมีอารมณ์ขัน ความมุ่งมั่น แต่ถ้าเด็กได้รับการดูแลจัดประสบการณ์อย่างถูกต้องตามพัฒนาการอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง เด็กอาจจะมีความคิดสร้างสรรค์ทุกด้าน ดังนั้นการการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กในด้านการจัดกิจกรรมศิลปะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ แก่ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และส่งเสริมความถนัดของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กคิด ได้ค้นพบ และแสดงออกอย่างอิสระ โดยครูเลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน ในการจัดกิจกรรมศิลปะจากใบตองครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำอย่างอิสระและคอยดูแลเมื่อเด็กเกิดปัญหาทำให้หลังจากสิ้นสุดการทดลองเด็กมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองต้องทำ ความสะอาดใบตองให้สะอาด เลือกใบตองที่แห้งสนิท จะไม่มีรา ถ้าเป็นใบตองสดควรตากแดดให้ใบตองนิ่ม จะง่ายต่อการทำกิจกรรม ส่วนก้านกล้วยต้องทำความสะอาดอย่างกล้วยให้หมด
2. การทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองควรเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อมในปริมาณที่เพียงพอสำหรับทุกคน และมีความหลากหลายกับเด็ก
3. ในการจัดกิจกรรมควรมีวัสดุที่หลากหลายที่เป็นส่วนประกอบของกล้วยเพื่อให้นักเรียนได้มีอิสระในการเลือก
4. ทุกครั้งที่เด็กทำผลงานเสร็จควรจะให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเองหรือการถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ชม เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจและรู้ว่าผลงานของตนเองมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น กล้ามเนื้อมือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตองกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บรรณานุกรม

- ทิวต์ นกบิน. (2542). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. ปรินซิพัลนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มุสดี ภูอินทร์. (2526). **เด็กกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์**. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก. หน่วย 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พีระพงษ์ กุลไพศาล. (2533). **สามมิติ: ทัศนทางศิลปศึกษา**. กรุงเทพฯ: หน่วยการศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). **การจัดการศึกษาปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- เลิศ อานันทนะ. (2529). **“จิตวิทยากับพฤติกรรมการแสดงออกทางศิลปะของเด็ก”, สรุปรการจัดชุมนุมเชิงปฏิบัติการศิลปะเด็ก ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วรภรณ์ รักวิชัย. (2535). **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์ การพิมพ์.
- วราภรณ์ กันประชา. (2548). **ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ**. ปรินซิพัลนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี นวลจันทร์. (2539). **ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย**. ปรินซิพัลนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีแพร จันทราภิรมย์. (2550). **ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เปลือกข้าวโพด**. ปรินซิพัลนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา นทีตานนท์. (2550). **ผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์**. ปรินซิพัลนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2537). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- อารี รังสินันท์. (2532). **ความคิดสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- Erikson, E.H. (1975). *Childhood and Society* New York: Morton Guilford, J.P. (1967). *The Nature of the Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Lowenfeld, V.and Brittain, W. (1987). *Creative and Mental Growth*. New York: Macmillan Publishing Company.
- Richard, C.S. and Norman, S. (1977). *Educational Psychology: a Developmental Approach*. Addison-Wesley Publishing Company. Inc.